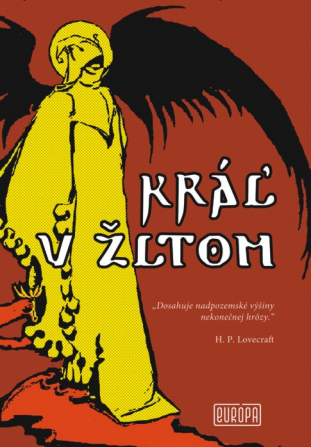

R. W. CHAMBERS

KRÁČ V ŽLTOM

*„Dosahuje nadpozemské výšiny
nekonečné hrůzy.“*

H. P. Lovecraft

EUROPA

R.W. CHAMBERS

EUROPA

Robert W. Chambers: Kráľ v žltom

Preklad © Peter Godovič 2015

Verše prebásnili © Peter Godovič a Peter Uličný 2015

Návrh prebalu a grafická úprava

(s použitím ilustrácie autora) © Martin Vrabec 2015 beeandhoney

Sadzba © Milan Beladič (www.beeandhoney.sk) 2015

Ako dvanásty zväzok edície Renfield vydalo © Vydavateľstvo

Európa, s.r.o. 2015

Prvé slovenské vydanie

www.vydavatelstvo-europa.sk

ISBN 978-80-89666-14-0

KRÁČ V ŽLTOM

Zväzok 12

VENUJEM SVOJMU BRATOVĚ

*Západ dvoch slnk tam krvaví jazerá,
flotily mrakov v nich s vlnami súperia
a v tieňoch dlhých leží
súmračná Carcosa.*

*Tajomné žiari tam svetlo čiernych hviezd,
tajomné luny tam nebo musí nieť,
je tajomnejšia od nebies
stratená Carcosa.*

*Odetý do zdrapov kráčať bude Kráľ
a piesne Hyád a ich večný žiaľ,
umierajú nevyspievané
v súmračnej Carcose.*

*Opúšťa ma hlas tak v duši musíš tlieť,
nevyspievaná ako keď zmlkne v žilách tep
a nevyplakaná lebo slz už niet
v stratenej Carcose.*

Pieseň Cassildy z hry *Kráľ* v žltom,
prvé dejstvo, druhá scéna

ZÁCHRANCA REPUTÁCIÍ

I

Ne raillons pas les fous; leur folie dure plus longtemps que la nôtre.... Voilà toute la différence.

Koncom roku 1920 vláda Spojených štátov prakticky naplnila svoj program prijatý počas posledných mesiacov funkčného obdobia prezidenta Winthropa. V krajine vládol skutočný pokoj. Každý vie, ako sa vyriešili otázky daní a robotníkov. Vojna s Nemeckom, vyvolaná okupáciou Samojských ostrovov, nezanechala na krajine žiadne viditeľné stopy, krátka okupácia Norfolku po invázii vojsk upadla do zabudnutia po mnohých víťazstvách na mori a následných potupných problémoch generála Von Gartenlauba a jeho jednotiek v štáte New Jersey. Investície na Kube a Havajských ostrovoch sa ukázali ako vrcholne výnosné a oblasť Samojských ostrovov slúžila ako vynikajúca zásobáreň uhlia. Krajina bola vynikajúco chránená. Každé mesto na pobreží bolo opevnené. Armáda, organizovaná pod otcovským dohľadom generálneho štábu podľa pruského vzoru, sa rozrástla na tristotisíc mužov a ďalší milión vojakov slúžilo pripravených v miestnej zálohe. Šestica veľkolepých eskadier krížnikov a bojových lodí hliadkovala a ovládala vody na šiestich strategických miestach v oceáne a domovské prístavy tak mohol chrániť dostatočný počet parných lodí. Zástupcovia západných štátov boli konečne dotlačení k tomu, aby uznali, že univerzita je pre diplomatov rovnako dôležitá, ako právnická fakulta pre vzdelávanie advokátov, vďaka čomu krajinu v zahraničí nereprezentovali nekompetentní vlastenci. Národ prosperoval. Chicago, na krátky čas ochromené druhým veľkým požiarom, povstalo z ruín belostné a majestátne, nádhernejšie než jeho predobraz, mestečko postavené z rozmaru v roku 1893. Všade ustupovali staré budovy novým a dokonca aj New York podľaťahol náhlejšie elegancie, ktorej za obeť padli niektoré z najväčších hrôz.

Ulice sa rozšírili, riadne vydláždili a osvetlili, vysadili sa stromy, vybudovali námestia, nadzemné cesty sa zbúrali a nahradili ich podzemné. Nové vládne budovy a kasárne boli nádhernými skvostmi architektúry, dlhé kamenné nábrežia obklopujúce celý ostrov sa zmenili na parky, ktoré sa ukázali pre miestnych darom z nebies. Podpora štátneho divadla a opery priniesla ovocie. Národná akadémia výtvarných umení nezaostávala za podobnými inštitúciami v Európe. Nikto nezávidel ministrovi kultúry jeho úrad ani pozíciu vo vláde, ani jeho portfólio. Úloha ministra lesníctva a ochrany zveri bola oveľa jednoduchšia vďaka novému útvaru národnej jazdeckej polície. Veľa sa vyťažilo z posledných dohôd s Francúzskom a Anglickom. Boli prijaté sebaobránné opatrenia na vysťahovanie Židov nenarodených na pôde USA, bol založený nový nezávislý černošský štát Suanee, zavedená kontrola prisťahovalcov a nové naturalizačné zákony a všetka moc postupne prechádzala na vládu, čo spoločne prispievalo k pokoju a prosperite v celej krajine. Národ si mohol konečne vydýchnuť, keď vláda vyriešila indiánsku otázku a eskadry indiánskych jazdcov v tradičných odevoch nahradili predchádzajúce usporiadanie, keď minister vojny doplňoval rady priređených regimentov poľutovaniahodnými skupinkami Indiánov. Keď sa po gigantickom Kongrese náboženstiev stali bigotnosť a intolerancia minulosťou, láska k blížnemu a milosrdenstvo začali zbližovať súperiace náboženské skupiny, mnohí sa domnievali, že tisícročné obdobie mieru zavítalo aspoň do Nového sveta, ktorý je vlastne svetom sám osebe.

No prvým pravidlom je chrániť seba samého, a tak sa Spojené štáty museli v smútku a nemom úžase prizerať, ako sa Nemecko, Taliansko, Španielsko a Belgicko zmietajú v mukách anarchie, kým Rusko, pozorujúce situáciu z Kaukazu, si podmaňuje európske štáty jeden po druhom.

V New Yorku sa leto roku 1899 začalo búraním nadzemnej železničnej trate. Leto roku 1900 sa zapísalo do pamäte obyvateľov New Yorku na mnoho rokov, lebo vtedy bola strhnutá slávna socha Williama Earla Dodgea. V priebehu nasledujúcej zimy sme boli svedkami novej kampane

za zrušenie zákonov zakazujúcich samovraždu, ktorá pri-niesla svoje ovocie v apríli 1920, keď na Washington Square otvorili prvú Štátnu komoru smrti.

V ten deň som kráčal od domu doktora Archera na Madison Avenue, kde som bol pravidelným návštevníkom. Od toho nešťastného pádu z koňa pred štyrmi rokmi ma z času na čas trápila bolesť v zátylku a na krku, ale v posledných mesiacoch bolesti neprichádzali, tak ma v ten deň poslal doktor domov so slovami, že na mne niet čo liečiť. Takáto diagnóza ani zďaleka nestála za toľké peniaze, veď toto som vedel aj sám. I tak som mu tie peniaze nezávidel. Šlo mi o chybu, ktorej sa na začiatku dopustil. Keď ma zodvihli z dlažby, kde som ležal v bezvedomí, a niekto milosrdne prehnal môjmu koňovi guľku hlavou, zanesli ma k doktorovi Archerovi, ktorý usúdil, že mám poškodený mozog a umiestnil ma vo svojom súkromnom sanatóriu, kde som musel pretrpieť liečbu choromyseľnosti. Nakoniec dospel k názoru, že mi už nič nie je, a ja, ktorý som vedel, že moja myseľ je prinajmenšom taká zdravá ako tá jeho, zaplatil som „školné“, ako to zo žartu nazval, a opustil som brány ústavu. Nezabudol som mu pri tej príležitosti povedať, že sa s ním raz za túto jeho chybu vyrovnám, a on sa len zo srdca smial a požiadal ma, aby som k nemu občas zašiel na kontrolu. Vyhovel som jeho žiadosti v nádeji, že dostanem príležitosť sa s ním porátať, ale žiadna neprichádzala, tak som mu povedal, že si počkám.

Ten pád z koňa na mňa našťastie nemal žiaden negatívny vplyv. Práve naopak, zmenil moju osobnosť k lepšiemu. Z lenivého mladíka som sa stal aktívnym, striedmym, temperamentným a predovšetkým – ó, to najmä – ambicióznym mužom. No hoci som sa na vlastných obavách dobre zabával, jednako ma to naďalej znepokojovalo.

Kým som sa zotavoval, kúpil som si a prvý raz prečítal *Kráľa v žltom*. Spomínam si, ako mi po dočítaní prvého dejstva napadlo, že by som mal radšej prestať čítať. Prudko som vstal a hodil som knihu do krbu. Tá narazila do krbovej mriežky a ostala otvorená ležať uprostred ohňa. Ak by som

na okamih nezbadať úvodné riadky druhého dejstva, nikdy by som nebol knihu dočítal, ale ako som sa sklonil, aby som ju zdvihol, oči mi padli na otvorenú stránku a s výkrikom hrôzy, alebo slasti takej prudkej, až mi bolesť prebehla každým nervom, vychytil som zväzok z rozpálených uhlíkov, na ktorých ležal, a trasúc som sa doplazil do svojej izby, kde som knihu prečítal, a potom som ju čítal znovu, a plakal som a smial sa a triasol hrôzou, ktorá ma dodnes občas zachváti. To je to, čo ma znepokojuje, lebo nedokážem zabudnúť na Carcosu, kde na oblohe visia čierne hviezdy, a kde sa s blížiacim večerom predlžujú tieň ľudských myšlienok, kde sa dve slnká ponárajú pod hladinu jazera Hali, a v mojej mysli už navždy ostane spomienka na Bledú masku. Modlím sa, aby Boh preklial autora tejto hry, ako on preklial náš svet svojím nádherným, ohromujúcim dielom, hrozným vo svojej jednoduchosti, neodolateľným vo svojej pravdivosti – svet, ktorý sa teraz chveje pred *Kráľom v žltom*. Keď francúzska vláda zabavila preložené kópie hry, ktoré práve dorazili do Paríža, Londýn, samozrejme, dychtil ešte väčšmi, aby si ju mohol prečítať.

Známy je príbeh tejto knihy, ktorá sa šírila ako nákazlivá choroba od mesta k mestu, z kontinentu na kontinent, niekde zakázaná, inde zhabaná, zatratená v tlači i z kazateľnice, odsúdená aj tými najväčšími literárnymi anarchistami. Stránky plné nemorálneho textu priamo neporušovali žiadne zákony, nepropagovali žiadnu doktrínu, neodsudzovali nikoho presvedčenie. Nebolo možné na ňu uplatniť žiadne známe meradlá, ale i tak, hoci sa uznávalo, že *Kráľ v žltom* patrí k vrcholu umeleckého snaženia, všetci cítili, že takú záťaž ľudská prirodzenosť nedokáže zniesť a žiadne pozdvihnutie neprinesú človeku slová, v ktorých sa skrýva najčistejší jed. Samotná banalita a neškodnosť prvého dejstva len umocňovali úder, ktorý potom dopadá s oveľa väčšou silou.

Spomínam si, že to bolo 13. apríla 1920, keď na južnej strane Washington Square, medzi Wooster Street a Južnou Piatou Avenue, vyrástla prvá Štátna komora smrti. Blok

domov, ktorý pôvodne tvoril celý rad ošarpaných starých budov používaných ako kaviarne a reštaurácie pre cudzincov, kúpila vláda v zime 1898. Francúzske a talianske podniky zbúrali, celý blok obohnali pozláteným plotom a zmenili na nádherný park s trávnikmi, kvetmi a fontánami. V jeho strede stála malá biela budova v triezvom klasickom štýle obklopená kvitnúcimi kríkmi. Strechu budovy podopieralo šesť iónskych stĺpov a dvere, ktoré sú jediným vchodom dovnútra, boli vyrobené z bronzu. Predo dvermi stálo skvostné mramorové súsošie Sudičiek, ktoré vytesal mladý americký sochár Boris Yvain, ktorý zomrel v Paríži vo veku dvadsaťtri rokov.

Práve prebiehalo slávnostné otvorenie, keď som prechádzal krížom univerzitným mestečkom a dostal som sa na Washington Square. Razil som si cestu tichým davom divákov, kým som na Štvrtej ulici nenarazil na policajný kordón. Na námestí bol okolo Komory smrti rozostavený pluk kopijníkov. Na vyvýšenom pódiu čelom k Washingtonovmu parku stál guvernér štátu New York a za ním boli zhromaždení starosta New Yorku a Brooklynu, generálny inšpektor polície, veliteľ štátneho vojska, plukovník Livingston, vojenský poradca prezidenta Spojených štátov, generál Blount, veliteľ posádky na Guvernérovom ostrove, generálmajor Hamilton, veliteľ posádok v New Yorku a Brooklyne, admirál Buffby z flotily North River, minister zdravotníctva Lancelford, zamestnanci Štátnej bezplatnej nemocnice, senátori za štát New York Wyse a Franklin a komisár pre verejné komunikácie a stavby. Tribúnu zo všetkých strán strážil oddiel husárov Národnej gardy.

Guvernér končil svoju odpoveď na krátky prejav ministra zdravotníctva. Počul som ho, ako povedal: „Zákony zakazujúce samovraždu a trestajúce akýkoľvek pokus o sebazničenie boli zrušené. Vláda považuje za vhodné uznať právo človeka ukončiť vlastný život, ktorý sa preňho mohol stať neúnosným z dôvodu telesnej chyby alebo duševnej choroby. Veríme, že celá spoločnosť bude mať prospech z odstránenia takýchto jedincov zo svojho streda. Od prijatia tohto zákona

nedošlo k zvýšeniu počtu samovrážd na území Spojených štátov. Teraz, keď sa vláda rozhodla zriadiť Komory smrti v každom meste a dedine po celej krajine, sa ukáže, či sa tá malomysel'ná skupina ľudských tvorov, do ktorej zúfalých zástupov každý deň padajú nové a nové obete, rozhodne prijať alebo neprijať túto ponúkanú pomocnú ruku.“ Na moment sa zastavil a obrátil sa k bielej Komore smrti. Na ulici zavládlo absolútne ticho. „V tejto komore čaká bezbolestná smrť na toho, kto už nevládze znášať útrapy pozemského života.“ Potom sa prudko obrátil k vojenskému poradcovi prezidenta a oznámil: „Týmto slávnostne otvárať túto Komoru smrti.“ Opäť sa otočil k zhromaždeniu a hlasno zvolal: „Obyvatelia New Yorku a Spojených štátov amerických, vláda vyhlasuje túto Komoru smrti za slávnostne otvorenú.“

Ticho vážnej chvíle ukončil ostrý rozkaz, oddiel husárov zastal za guvernérovým kočom, kopijníci sa preskupili a zoradili pozdĺž Piatej Avenue, aby počkali na veliteľa posádky, a za nimi vyrazili policajti na koňoch. Nechal som za sebou dav, ktorý civel na Komoru smrti z bieleho mramoru, prešiel som cez Južnú Piatu Avenue a vybral som sa západnou stranou tejto triedy na Bleeker Street. Potom som zašobčil vpravo a zastavil som sa pred zanedbanou dielňou s tabuľou:

*** HAWBERK - ZBROJMAJSTER ***

Nahliadol som do vchodu a na konci miestnosti som zazrel pilne pracujúceho Hawberka. Ten ma zbadal a svojím hlbokým, srdečným hlasom na mňa zavolať: „Pod'ťe dnu, pán Castaigne!“ Keď som prechádzal cez prah, jeho dcéra Constance vstala, aby ma privítala, a natiahla ku mne svoju jemnú ruku, ale na jej lícach som zbadal rumenec sklamaní a vedel som, že očakávala iného Castaigna, môjho bratranca Louisa. Jej rozpaky vo mne vyvolali úsmev a zložil som jej poklonu za zástavu, ktorú vyšívava podľa vzoru na maľovanom brnení. Starý Hawberk posediačky opravoval poničený stehenný plát z nejakého prastarého brnenia a klepanie jeho

malého kladivka sa príjemne rozliehalo po celej starobylej dielničke. Zakrátko odložil kladivo a chvíľu sa trápil s malým skrutkovačom. Jemný cvengot brnenia mi spôsobil rozkoš. Zbožňoval som zvuk trenia ocele o oceľ, mäkký dopad kladivka na stehenný plát a cinkanie krúžkového brnenia. To bol azda jediný dôvod, prečo som prišiel Hawberka pozrieť. On ma osobne nikdy nezaujímal, rovnako ani Constance, teda okrem skutočnosti, že bola zamilovaná do Louisa. Často som o ich vzťahu premýšľal a občas mi tie myšlienky nedali v noci spať. Ale vo svojom srdci som vedel, že všetko dobre dopadne a o ich budúcnosť sa postarám rovnako, ako o tú, ktorá čakala môjho drahého doktora, Johna Archera. Inak by som sa vtedy nemusel obťažovať návštevou, keby nebolo lahodnej hudby klopkajúceho kladiva, ktorou som bol tak veľmi očarený. Sedával som celé hodiny a počúval a počúval, a keď zatúlaný lúč slnečného svetla ožiaril kovový plát, pocítil som v sebe takmer neznesiteľné vzrušenie. Moje oči sa uprene zahľadeli, zreničky sa mi rozšírili slasťou, ktorá napínala každý nerv takmer na prasknutie až do momentu, keď starý zbrojmajster nejakým pohybom neprerušil lúč svetla. Potom, ešte stále vzrušený, som sa zaklonil dozadu a znova sa započúval do šuchotu handry, ktorou brnenie leštil a z nitov stieral zvyšky hrdze.

Constance mala výšivku položenú na kolenách a občas sa od nej odtrhla, aby si opäť zblízka prezrela vzorku na maľovanej zbroji z Metropolitného múzea.

„Pre koho to bude?“ spýtal som sa.

Hawberk mi vysvetlil, že okrem skutočných pokladov zbrojnice Metropolitného múzea, pre ktoré pracoval ako kováč, mal na starosti aj niekoľko zbierok patriacich bohatým nadšencom. Táto chýbajúca stehenná časť bola súčasťou slávneho brnenia, ktoré jeho klient vystopoval v malom parížskom obchodíku na Quai d'Orsay. A on, Hawberk, úspešne dohodol jeho predaj a brnenie bolo teda kompletne. Odložil kladivo a prečítal mi históriu brnenia, ktoré od roku 1450 putovalo od majiteľa k majiteľovi, až kým ho nezískal

Thomas Stainbridge. Keď jeho skvostnú zbierku rozpredali, Hawberkov klient sa stal majiteľom brnenia a odvtedy neúnavne pátral po stratenom pláte, na ktorý úplnou náhodou narazil v Paríži.

„Pátrali ste tak neúnavne, hoci ste nemali žiadnu istotu, že ten plát ešte vôbec jestvuje?“ vypytoval som sa.

„Ale iste,“ odvetil chladne.

Vtedy ma Hawberk vôbec po prvý raz zaujal ako osobnosť.

„Malo teda pre vás nejakú hodnotu,“ špekuloval som.

„Nie,“ zasmial sa, „odmenou mi bola radosť z jeho nálezu.“

„Netúžite po bohatstve a majetku?“ opýtal som sa ho s úsmevom.

„Mojou jedinou túžbou je byť najlepším zbrojmajstrom na svete,“ odpovedal vážne.

Constance sa ma opýtala, či som videl slávnosť pred Komorou smrti. Ráno vraj zazrela po Broadwayi prechádzať kavalériu a chcela sa ísť na otvorenie pozrieť, ale jej otec si prial, aby dokončila zástavu, a ona sa na jeho žiadosť rozhodla ostať doma.

„Videli ste tam svojho bratranca, pán Castaigne?“ spýtala sa ma a mihalnice sa jej takmer neznateľne zachveli.

„Nie,“ odpovedal som ledabolo. „Louisov regiment je na manévroch v okrese Westchester.“ Vstal som a zodvihol som svoj klobúk a vychádzkovú paličku.

„Idete opäť za tým bláznom na poschodí?“ zasmial sa starý Hawberk. Ak by vedel, ako veľmi slovo „blázon“ nenávidím, nikdy by ho v mojej prítomnosti nevyslovil. Vyvoľáva vo mne totiž isté pocity, ktoré nemám v úmysle vysvetľovať. No odpovedal som mu pokojne: „Myslím, že sa u pána Wilda na chvíľu zastavím.“

„Úbožiak,“ pokrútila hlavou Constance, „musí to byť nesmierne ťažké žiť sám celé tie roky, bez peňazí, zmrzačený a skoro dementný. Je to od vás šľachetné, pán Castaigne, že ho tak často navštevujete.“

„Podľa mňa je to naničhodník,“ poznamenal Hawberk a opäť začal klopkat' kladivom. Započúval som sa do cinkania kovu, a keď skončil, povedal som:

„Nie, nie je to naničhodník a rozhodne nie je blázon. Jeho myseľ je ako miestnosť plná zázrakov, z ktorých on dokáže vybrať také poklady, za ktoré by ste vy alebo ja dali roky života, len aby sme ich získali.“

Hawberk sa zasmial.

Trochu netrepežlivo som pokračoval: „Pozná dejiny tak ako nikto iný. Neunikne mu nič, ani tá najmenšia a nepodstatná vec, a jeho pamäť je taká dokonalá a presná, že ak by sa v New Yorku vedelo, že taký človek existuje, ľudia by ho neprestávali zahŕňať poctami.“

„Nezmysel,“ zahundral Hawberk, ktorý pátral po zakotúľanej skrutke na dlážke.

„Naozaj,“ potlačil som svoje city a spýtal sa, „je nezmysel, keď hovorí, že strapce a stehenný pancier zo smaltovaného brnenia známeho ako *Princova ozdoba* sú ukryté medzi hrbou zhrdzavených divadelných kulís, pokazených sporákov a handrárskeho odpadu na jednom pôjde v Pell Street?“

Hawberk pustil kladivo na dlážku, zodvihol ho a s veľkou dávkou pokoja sa ma spýtal, odkiaľ viem, že práve strapce a pláty na ľavom stehne chýbajú na *Princovej ozdo*.

„Nevedel som o tom, kým to minule pán Wilde medzi rečou nespomenul. Povedal mi, že sú na pôjde čísla 998 v Pell Street.“

„Nemožné,“ zvolal a ja som si všimol, že pod koženou zásterou sa mu roztriasla ruka.

„Naozaj?,“ spýtal som sa pokojne, „je nezmysel, keď o vás pán Wilde stále hovorí ako o markízovi de Avonshire a o slečne Constance...“

Vetu som nestihol dokončiť, lebo Constance prudko vstala s hrôzou vpísanou do každej črty jej tváre. Hawberk na mňa pozrel a pomaly pohladil svoju koženú zásteru.

„To nemôže byť pravda,“ poznamenal, „pán Wilde azda pozná veľa vecí...“

„O brnení, napríklad, a o *Princovej ozdobe*,“ prerušil som ho s úsmevom.

„Áno,“ pokračoval pomaly, „aj o brnení možno, ale vo veci markíza z Avonshire, ktorý, ako viete, pred rokmi zabil človeka, lebo ohováral jeho ženu, a ušiel do Austrálie, kde krátko po smrti svojej manželky zomrel aj on.“

„Pán Wilde sa mýli,“ povedala Constance potichu. Jej pery boli bledé, ale hlas mala milý a pokojný.

„Môžeme sa teda zhodnúť, s vaším dovolením, že v tejto jednej veci sa pán Wilde mýli,“ povedal som.

II

Vystúpil som po troch chátrajúcich schodištiach, ktoré som zo svojich predchádzajúcich návštev už dobre poznal, a zaklopal som na malé dvere na konci chodby. Pán Wilde otvoril dvere a ja som vošiel.

Zamkol dvere na dva západy, dotlačil k nim ťažkú truhlicu, prišiel si sadnúť vedľa mňa a svojimi svetlými očami sa mi zahľad do tváre. Nos a líca mu pokrývalo pol tucta nových škrabancov a strieborné drôty nepridržiavali jeho umelé uši tak, ako mali. Napadlo mi, že som ho takého znetvoreného ešte nevidel. Nemal uši. Tie umelé, ktoré teraz šikmo odstávali z jeho hlavy na tenkých drôtikoch, boli jeho jedinou slabosťou. Boli z vosku a farbou pripomínali ružovú lastúru, ale zvyšok tváre mal žltý. Skôr si mal dopriať luxus umelých prstov na ľavej ruke, na ktorej nemal ani jediný, ale mal som pocit, že mu to neprekáža, a on bol spokojný so svojimi voskovými ušami. Bol veľmi nízky, sotva vyšší než desaťročné dieťa, ale mal neuveriteľne vyvinuté paže a stehná svalnaté ako atlét. Ale tým najzaujímavejším na pánu Wildovi bola neuveriteľná inteligencia a vedomosti obsiahnuté v takej hlave, akou je tá jeho. Mal ju ploskú a končistú, nie nepodobnú hlavám tých nešťastníkov, ktorých ľudia uväznili v ústavoch pre choromyseľných. Mnoho ľudí o ňom vravelo, že je šialený, ale ja som vedel, že bol pri zmysloch rovnako ako ja.

Nepopieram, že bol výstredný. Posadnutosť, s akou sa staral o svoju mačku, ktorú trápil dovtedy, kým ho celá zúrivá začala škriabať po tvári, tá bola nesporne výstredná. Nikdy som úplne nepochopil, prečo to zviera doma choval, ani aké potešenie nachádzal vo vysedávaní doma s tou mrzutou a krutou potvorou. Spomínam si, ako raz zdvihol zrak od rukopisu, ktorý som študoval pri svetle lojovej sviečky, a zazrel som pána Wilda, nehybne sedieť na vysokej stoličke, s očami žiariacimi vzrušením, a mačku, ktorá sa zdvihla zo svojho miesta pri peci, a zakrádajúc sa blížila priamo k nemu. Než som sa nestihol pohnúť, prikrčila sa na dlážke, nahrbila, otriasla a skočila mu priamo na tvár. S kvílením a fučaním sa váľali po dlážke za výdatného škriabania a driapania, kým nakoniec mačka mraučiac a prskajúc neutiekla pod skriňu. Pán Wilde sa obrátil na chrbát, jeho údy šklbali a krútili sa ako nožičky umierajúceho pavúka. *Bol výstredný.*

Pán Wilde vyliezol do svojej vysokej stoličky, a keď si prehliadol svoju tvár, vytiahol účtovnú knihu s pokrčenými rohmi a otvoril ju.

„Henry B. Matthews,“ prečítal, „účtovník pre Whysot Whysot a spol., ktorá obchoduje s výzdobou do kostolov. Ozval sa tretieho apríla. Reputácia poškodená na dostihovej dráhe. Známy stávkový podvodník. Reputáciu treba napraviť do prvého augusta. Záloha vo výške 5 dolárov.“ Obrátil list a bezprstým kýptom prechádzal po husto napísaných stĺpcoch.

„P. Greene Dusenberry, kazateľ, Fairbeach, New Jersey. Reputácia poškodená v Bowery. Požaduje okamžitú nápravu. Záloha vo výške 100 dolárov.“

Odkošľal si a dodal: „Ozval sa šiesteho apríla.“

„V takom prípade určite nemáte problém s peniazmi, pán Wilde,“ opýtal som sa.

„Počúvajte,“ odkošľal si znova.

„Pani C. Hamilton Chesterová z Chester Park, New York City. Telefonovala siedmeho apríla. Reputácia poškodená vo francúzskom Dieppe. Nápravu je potrebné vykonať do prvého októbra. Záloha 500 dolárov.“

„Poznámka – C. Hamilton Chester, kapitán americkej lode *Avalanche*, 1. októbra dostal príkaz opustiť Juhomorskú flotilu a vrátiť sa domov.“

„Zdá sa,“ povedal som, „že profesia Záchrancu reputácií je lukratívna.“

Jeho bezfarebné oči sa zahľadeli do mojich: „Chcel som vám len dokázať, že mám pravdu. Tvrдили ste, že nie je možné uspieť ako Záchranca reputácií, že ak by som aj mal v niektorých prípadoch úspech, stálo by ma to viac, než by som získal. Dnes zamestnávam päťsto zamestnancov, ktorí, i napriek nízkym platom, prejavujú pri plnení svojich povinností obrovský zápal, ktorý azda pramení zo strachu. Moji zamestnanci pochádzajú z každej spoločenskej vrstvy. Niektorí z nich sú najvýznamnejšími členmi tých najvyberanejších spoločenských stánkov, iní sú úspešní vo svete financií a ďalší bezpochyby patria medzi umeleckú smotánku. Vyberám si ich podľa vlastného uváženia spomedzi tých, ktorí odpovedali na moje inzeráty. Nie je to vôbec zložité, všetko sú to zbabelci. Ak by som chcel, dokážem počet svojich zamestnancov strojnásobiť v priebehu dvadsiatich dní. Takže vidíte, že tí, ktorí majú v rukách reputáciu svojich spoluobčanov, mám na výplatnej listine.“

„Môžu sa proti vám obrátiť,“ upozornil som.

Palcom sa poškriabal na svojich zdeformovaných ušiach a napravil si voskové protézy. „Nemyslím,“ zamrmlal zamyslene, „len zriedka som donútený použiť bič, a i v takom prípade len raz. Okrem toho sú spokojní so svojím platom.“

„Aký bič na nich používate?“ zaujímal som sa.

Jeho tvár bola na moment odporná. V jeho očiach vzplasnuli dva zelené plamene.

„Pozvem ich k sebe na kus reči,“ odpovedal tichým hlasom.

Jeho slová prerušilo zaklopanie na dvere a jeho tvár opäť nadobudla priateľský výraz.

„Kto je to?“ spýtal sa.

„Pán Steylette,“ ozvalo sa spoza dverí.

„Príďte zajtra,“ odsekol pán Wilde.

„Vylúčené,“ začal hlas za dverami, ale po ostrej poznámke pána Wilda, hneď utíchol.

„Príďte zajtra,“ zopakoval.

Začuli sme, ako niekto odišiel od dverí a zahol za roh pri schodoch.

„Kto to bol?“ spýtal som sa.

„Arnold Steylette, majiteľ a šéfredaktor slávneho *New York Daily*.“

Zaklopal na fascikel bezprstou rukou a dodal: „Platím mu nehorázne málo, ale i tak to považuje za dobrý obchod.“

„Arnold Steylette!“ zopakoval som s úžasom.

„Presne tak,“ povedal pán Wilde a samoľúbo zakašľal.

Mačka, ktorá vošla do izby, kým takto hovoril, na okamih zaváhala, pozrela na neho a zavrčala. Zosadol zo stoličky, čupol si na dlážku, vzal zvieru do náručia a začal mačku hladiť. Tá prestala vrčať a začala čoraz hlasnejšie priasť. „Kde sú záznamy?“ spýtal som sa. Ukázal na stôl a už po stý raz som zodvihol zväzok popísaných listov s názvom:

Kráľovská dynastia Ameriky

Jednu po druhej som študoval ošúchané stránky poničené mojím nešetrným zaobchádzaním, a hoci som ich obsah vedel nasпамäť od úvodného „Keď z Carcosy, Hyád, Hasturu a Aldebaranu“ po „Castaigne, Louis de Calvados, narodený 19. decembra 1877“, čítal som tie vety dychtivo a uchvátené, opakujúc niektoré časti nahlas a zastaviac sa hlavne pri „Hildred de Calvados, jediný syn Hildreda Castaigne a Edythe Landes Castaigne, prvý následník trónu“, a tak ďalej, a tak ďalej.

Dočítal som a pán Wilde prikývol a odkašľal si.

„Keď už hovoríme o vašich oprávnených ambíciách,“ ozval sa, „ako spolu vychádzajú Constance a Louis?“

„Ona ho miluje,“ odpovedal som krátko.

Mačka na jeho kolenách sa odrazu pretočila a udrela ho labkou po tvári. Odstrčil ju a sadol si na stoličku oproti mne.